

Qəmin kəm, ey gözəl, vardır mənim tək köhnə qəmxarın.
Sənə, vallah, münasibdir bu simsarın, vəfadarın.

Halım sorma, bir az rəhm et, qalım dərdimlə qoy yalqız.
Bu cövr içrə adım çəkmə, inan, xoşdur bu rəftarın.

Seç hansı rəngi xoşlarsan, seçim mən də həməni rəngi,
Tərəfdarı olum mən də ya təsbihin, ya zünnarın.

Səni daim sevən dostu nəçin düşmən kimi baxdın,
Sən ar bildin bizə mehri... Səninlə fəxr edir yarın.

Bu dərdi mən asan çəksəm, çəkərsən bil sən həm asan.
Çətin çəksəm, düşər bərkə mənim karım, sənin karın.

Nizami hər zaman dostu əzizlər... sənə xar etdin.
Mən aşiq, sən də məşuqəm... qalar yadda bu kirdarın.

Min sevincə dəyişməyəm uğrundakı bircə qəmi,
O qəm mənə bəxş eləyir ölməz, itməz bir aləmi.

Hər bəzmdən, hər nəşədən dadlı imiş cövrün sənin,
Qəhrin də xoş mehrin kimi, ey könlümün cəhənnəmi!

Yalnız sənin qulunam mən, heyif qulluq bacarmıram,
Can məlhəməim əlindədir, nə qəm, qıyma o məlhəmi.

Gülümsədi qoşa püstə, dedin: – Məndən vüsal istə.
İstəyimmi? Heç bilmirəm bir vəslinə dəyəyəmmi?

Mənim könlüm səndən savay heç bir kəsi istəməz, yox,
Sən kiməsə bənzəmirsən, sənə kimsə bənzəyərimi?

Günüm batdı, gəl, ay bədrim, bir anlıq gəl, amanım ol!
Sən eşqimsən, uzaq gəzmə, evim ol, aşıyanım ol!

Kəsil həmdəm, solub rəngim sinəmdən sil pası, jəngi,
A dərdim qaynağı, dərman, güman sənsən, gümanım ol!

Ləbin kövsər – bulaqvarı... həyatın ilk səbəbkarı,
Dışimdə tutmuşam canım, gəl, ey canım, həyanım ol.

Gözün qurbanı, hirslənmə, sevinsem, gül, kədərլənmə.
Qanımla oynama, cana, canımla oyna, canım ol.

De, yetməzmi, vurub atəş, durub gəndə, oda baxdın?
Tapaq gülşən, yapaq şənlik, suda qönçəm, fidanım ol.

Qəmər saçlım, hilal qaşlım, Ayın bədri, gülün çətri!
Qulun qulluqda amadə, buyur, gəl, hökmranım ol.

Yaşıl tağım, İrəm bağım, uca sərvim, süsən bərgim,
Nizami dərdinə son qoy, gülüstanım, cahanım ol!

Gəncliyimi sənə verdim, bu möhlətdən şirinsənmiş.
Nə cür ölüm qarşında mən, bu fürsətdən şirinsənmiş.

Gözlərimdə yaş olsan da, işıq alır ürək səndən,
Can möhnətim, bunu bil ki, sən işrətdən şirinsənmiş.

Hardan tapım incə sözü, nə cür verim qiymətini?
Sən daddığım, dadmadığım hər nemətdən şirinsənmiş.

Savaşın da, barışın da yağ-bal dadır damağımda,
Mehrin qədər qəhrin də xoş... hər cəhətdən şirinsənmiş.

Nizaminin həyat dürrü sənin bir vəslinə qurban,
Hər nə versəm ucuz olar, hər qiymətdən şirinsənmiş.

Sığar qəlbə, qəmin dünyaya sığmaz,
Məhəbbət – dağ seli... məcraya sığmaz.

Gözüm qan-yaş... soruş hardan sızır qan?
Yığışsa çay olar, deryaya sığmaz.

Gülüm, gülmə... dar ağızına bir öpgüm,
Şirin busəm sığar bəlkə, ya sığmaz.

Vüsal ümidi bir teldir – çox incə,
Vüsal eşqi sözə, misraya sığmaz.

Dodaq mücrün mənə bir ləl versə,
Günəş şəhdə güli-rənaya sığmaz.

Nədir əhdin? Canım almaq? Bu gün al!
Sabah gecdir. Sabah sevdaya sığmaz.

Harda ki adın çəkildi bir dәм,
Xırqәм, bәdәnim alışdı birdән.

Satdın özünü bazarda... aldım,
Qapdım səni alәmin әlindән.

Umdum ki, vәfa qılarsan... heyhat,
Dөndүн... dөnuşә inanmadım mән.

Vurdun, qanadım qırıldı bir cüt,
Uçmur, sән üçün gedirdi göynән.

Atdım neçә dostumu, a zalım,
Ta atmayasan Nizamini sән.

Ey əhdimizə ən uca ünvan,
Neçin bizə sən xilaf çıxırsan?

Zəməm bulağım, yanıb kül olduq,
Bir damla da qıymadın suyundan.

Ayrıлма bu gün... axır ki, bir gün
Onsuz da gəlir zəruri hicran.

Vəslin ki sonu fəğandı daim,
Kaş olmaya heç bu əhdü-peyman.

Yüz sərvətinin birin də qıymaz,
Qıymaz gözəlim, vəfa umur can.

Bir gün canıma görə qıyam ki,
Qəbrim qızına sənin ahından.

Heç vaxt dönəmöz Nizami səndən,
Bezmöz bu qədər əzablarından.

Mən kiməm ki, söyləyim: eşqim mənə mehman olub.
Dəm vurum ki, içmişik and, əhd olub, peyman olub.

Öz xudavənd hümmətilə mən qulu xoşbəxt edib,
Bəzminə bəxş etdiyim nemət çörək yox, can olub.

Nur cəmalından doğubdur gecələr bayram günü,
Bayrama qurban gərək... canım ona qurban olub.

Ləbi əlçatmaz... düşüb gül qədəmindən öpmüşəm,
Bircə busəm yüz ilin can dərdinə dərman olub.

Açmışam dərdim-sərim, xoşbəxt gülüm xoş dinləyib,
Dizimə köksün qoyub... dəstim ona yorğan olub.

Sübh – naməhrəm gəlib də... eyləyib eyşim haram,
O gedərkən yıgđığım həsrət, giley, hicran olub.

“Ey Nizami, əlvida, mən bir daha görməm səni!”
O gülüb getmiş... mənim ağlar gözüm giryən olub.

Harda ki sən varsan, qəmər gərəkməz.
Kimin olsan, ona şəkər gərəkməz.

Başının üstündə Ay kimi dursan,
Dünyada kimsəyə səhər gərəkməz.

Mənim kabab olmuş bir ürəyim var,
Daha can gərəkməz, cigər gərəkməz.

Üz göstər... Bu ümid bəsimdir, gülüm,
Baxmaram Günəşə, göylər gərəkməz.

Axı əvvəl-axır görünəcəksən...
Nə lazım, bu qədər dərd-sər gərəkməz.

Sən ki söz vermişdin, neçin gəlmədin,
Gəlmədin... başqa bir kədər gərəkməz.

Sənin xidmətində qul Nizamiyə
Zülfündən savayı, kəmər gərəkməz.

Təəssüf, min təəssüf ki, təkəm, dildarə möhtacam.
Bu qəmlərdən xilas et gəl məni... qəm-xarə möhtacam.

Yazıq könlüm sədaqətdən xəcil oldu, zəlil oldu,
Vəfa qıldım... Hanı əhli-vəfa, bir yarə möhtacam.

Könül aram tapar yalnız dürüst ülfətlə, söhbətlə,
Əgər görsən, nişan ver sən, şirin göftarə möhtacam.

Mənim ömrüm, günüm qurban vəfa ətri saçan dostu,
Hanı? Gəlsin, verim canım... yanım odlarə, möhtacam.

Gecə-gündüz çırağ əldə... gəzib bulmam da bir həmdəm,
Hanı həmdərd, bir həmsöhbət... qırıq bir tarə möhtacam.

Kimin gülşəndə varsa bir gülü... bəlkə gülər könlü,
Gəl, ağla qəbrim üstündə, tikana, xarə möhtacam.

Nizami, Gəncəni tərək et, apar ver, şəri Şirvanə,
Sözün qədrin bilən sərrafə, tacidarə möhtacam.

Yüz Yusifi Kənanı
Eşqin ulu qurbanı.
Eşqin ulu qurbanı
Yüz Yusifi Kənanı.

Yaqut ilə mərcanı
Saçdı ləbinin ləli.
Saçdı ləbinin ləli
Yaqut ilə mərcanı.

Hüsnün, həvəsin canı
Sənsən bizim aləmdə.
Sənsən bizim aləmdə
Hüsnün, həvəsin canı.

Alt-üst elə dünyanı
Bir yol qıya baxmaqla.
Bir yol qıya baxmaqla
Alt-üst elə dünyanı.

Sat qənzəni pünhani,
Can al da Nizamidən.
Can al da Nizamidən,
Sat qənzəni pünhani.

Saçların dağınıqmıdır, aləmmi, ya karım mənim?
Qönçədən ağzınmı dar, ya qəlbi-qəmxaşam mənim?

Gecə, ya qəlbimmidir, halımmı, ya xalın qara?
Bal şirin, ya ləblərin, ya şəhdi-gövtarım mənim?

Ayla Gündür nur saçan, fikrimmi, ya hüsnün sənin?
Tez dönən bəxtimmi, ya əhdin, ya rüzgarım mənim?

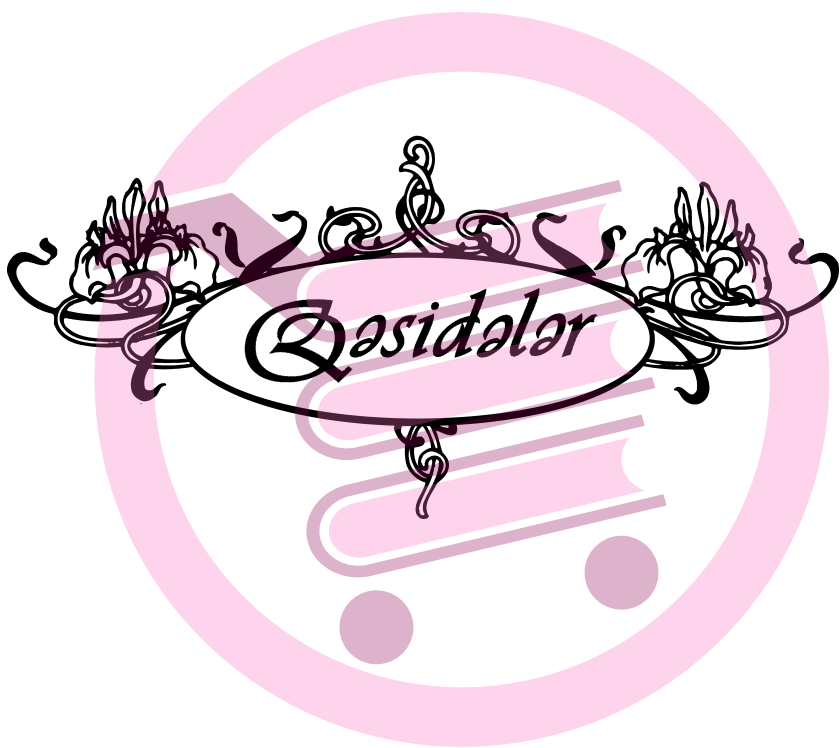
Əyilən vədənmidir, rəyinmidir, yoxsa belim?
Sözlərin boşdur, güləkmı, yoxsa əşarım mənim?

Pərvin – ülkər yaxşımı, dürrü-sədəf, ya dişlərin,
Qamətinmi, sərvmi düzdür, ya əfkarım mənim?

İsmətin, səbrimmi kəm, yoxsa gözəllərdə kərəm?
De, sənın lütfünmü çox, ya dərđim, azarım mənım?

De, fələk çox qan tökür, sultan qılncı, ya gözüm?
Nazü qəməndir iti, xəncər, ya bazarım mənım?

Qəlb açan vəslinmidir, yoxsa mənım şerim, sözüüm,
Can yaxan hicrinmidir, yoxsa bu ah-zarım mənım?

Mən – fikirlər ustadıyam, fəzilətim – bir ümmandır.
Zamanlara, məkanlara hökm etməyim səmadandır.

Nəfəsimin ildırımını uca səslə zəngə bənzər,
Bayraqlaşan qələmimin sancıldığı yer – cahandır.

Keyqubadın şah tacından çox ucadır qayəm mənim,
Cah-cələlim, şan-şöhrətim Gurxan geyən qəbadandır.

Mən – kainat məşəliyəm, mən dördüncü qatda – Günəş,
Mən – ikinci İsayam ki, xoş nəfəsim bir loğmandır.

Söz mülkündə hakim mənəm. Kim, söyləyin mənim təkin
Sahib – qıran qüdrətilə zəfər qapısı açandır?!

Kəşfiyyatçı əql ordumu göndərirəm ön cəbhəyə,
Ədəb fəzlim ayıq-sayıq... silahlanmış pasibandır.

Qüdrət, cürət səxavətdən, söz də məndən yaranmışdır,
Tər-tərəvət cavanlıqdan, hunər məndən bir nişandır.

Bir ərğənun sədasıdır qəzəllərim qulaqlarda,
Lalə rəngli mey sayağı sözlərim zövq oxşayandır.

Yemlədiyim ulduzlara mənəm verən ilk təkanı,
Pak dirilik suyu mənəm, onlar kasa, ya fındandır.

Əbəs yerə dəf çalmaram, nə vaxt çalsam, toy başlanır.
Xütbə üçün nəğmə desəm, sanarlar ki, qəzəlxandır.

Təbiətin, təkəkkürün təməlidir saçmalarım,
Piyələmin xıltı – mədən, bitkilərə nəfəs candır.

Tazə bəhrə kimi gülən mənim cəsur üslubumun
Yanında hər bir yenilik xəzəl kimi saralandır.

Hər bədihəm, hər müəmmam yüz-yuz qəlbi fəth eləyir,
Min-min canı satın alan eyhamlarım bir dastandır.

Görsə incə, pak xəttimi şərəf tapar İbn Müqlə,
Şerimdəki cadulara İbn Hani də heyrandır.

Mən – şəriyyət səmasında ləkəsiz bir Ay bədiyəm,
MİRVARİDƏ İLLƏT OLUR... MƏNDƏN UZAQ İLLƏT ANDIR.

Umsan Misir bələsanı, məni dinlə, baldı nitqim,
Xurma kimi dadlı, şirin, qaymaq tutan bir lisandır.

Göy sirrini nurlandıran mənim məşəl ürəyimdə
Əbədi bir kitabım var, kamillikdə o, Qurandır.

Zənd oxuyan möbidlərin nəfəsini kəsər nəğməm,
O nəğmə ki, zəbur tək dəhşət saçan bir tufandır...

Hər sözümün qüdrətilə min-min ürək çiçəklənir,
Dodaqlarım güz fəslində yaz nəfəsli tər reyhandır.

Bu şənliklər diyarında səslənməsə nəğmələrim,
Kim bilər ki, müğənnilər muğ meyi tək qəlb açandır?!

Fəxr edirəm sənətimlə. Deyin, necə fəxr etməyim,
Mətləblərim bunca incə, şerim bu qədər rəvandır!

Hey çəkilən, hey qabaran bir ümmanın nəfəsiyəm,
Cəzri dürr axtaran kəndir, məddi bəlkə nərdivandır.

Çəkdiyim hər isti nəfəs dönür eşqə, nəvazişə,
Bir də gördün o, təbimlə tüstülənən bir mərcandır.

Sədəf kimi halalxoram, gövhər kimi halalzadə.
İki haramzadənin sə mənə uddurduğu qandır.

Atasından xəbərsizdir xəbis. Mənim ulduzumsa
Yüksək Yəmən ulduzu tək bicbalanı batırandır.

Nizaminin söz köhləni ildirımdır deyənlər var,
Dərd dağının altında, de, görünərmi məgər cındır.

Ah, bu qədər öyünməklə həm xəciləm, həm peşiman.
Öz-özünü mədh eləyən içəridən natəvandır.

Yətər, bağla xəzinəni, aç incilər sandığını.
Söz incisi fazillərə ən qiymətli ərməğandır.

MƏTLƏNİN DAVAMI

Kisədə bir muncuq da yox... mən neynirəm dürr saçmağı?
Boşdur cibim... kimə lazım sözüm ləldir, bədəxşandır?!

Bir özünsən, bir də könlün. Mey bilib iç göz yaşını,
Sübhə kimi öz qəlbinlə ver baş-başa, döz, amandır!

Halallığım ucbatından mən çəkəni, de, kim çəkib?
Onun çiyini, kürekləri, mənim qəlbim qara-qançır!

Könül, din də əldən gedib, yenə şöhrət həvəsliyəm,
Baş papaqsız, ayaq yalın... ancaq ruhum pəhləvandır.

Yer dibindən göy fəvqinə can atmağım bəlkə hədəv,
Lövbər ata bilməyəyə yelkən açmaq qadağandır.

Mən nə mahir hiyləgərəm, nə də nadir bir oyunbaz,
Ki, görələr göz yaşım al, rəngim-ruhum zəfərandır.

Bu nə sözdü, söyləyirəm: söz tanrısı, söz şahıyam.
Boş danışiq karvandakı dəvə zəngi, ah-fəğandır.

Toxuduğum söz köynəyi bir hörumçək torudur ki...
Hər şerimin bər-bəzəyi quru qəfəs, quru candır.

Yersiz, yurdsuz bir it kimi hey qovulmaq ar deyilmi?
Fələk deyir: – Cəhənnəm ol, bat quyuda, çək, cəzandır.

Hümmət sikkəxanəsində öyünümmü mis quruşla?
Fil önünə necə çıxsın türkmən köçü fağır-fağır?

Şeir fənni nə şeydi ki, onunla sən fəxr edəsən?
Bilmirsənmi “yaxşı şeir – ən çoxu yalan olandır”.

Hansı elmin söz köynəyi çıxarılsa, yoxdu fərqi,
Məğzi geyər başqa libas, ya zərxara, ya da cındır.

Fəqət şerin zər donunu çıxarsan, heç nəyi qalmaz,
Nə yazılar, nə oxunar, görərsən ki, lüt-üryəndir.

Amansızam, mən hər şeyi əks edirəm ayna kimi,
Güvəndiyim bir qala var: üzüm bərkdir, canım candır.

Bəzən mehdən belə qorxan bir çırağın şöləsiyəm,
Quruyuram ayaq üstə. Addımım ləng, özüm ağır.

Mən bu dünya çəkisində birçə dirhəm deyiləm heç,
O dünyada qızıldan da ağır gələn bir bahadır.

Mənə hümmət yolu göstər, Pərvərdigar, ey tacidar!
Xilas olum o yoldan ki, bizi yoldan çıxarandır.

Saç feyzini, qıl mədəd ki, şirni verim ariflərə,
Görsün mənim mehmanlarım bu mizban da bir mizbandır.

Təkcə sənə sığınmışam, özgə heç bir kimsəyə yox,
Ənam, nemət istədiyim elə yalnız bu ünvandır.

Vur naxışlar evində sən yenlərimə yarlığımı,
Əl yelləyim köhnələrə, köhnə hikmət başqatandır.

Hasarındır könlum sənin, xəbislərdən gözlə məni:
Bir yuvaya sığa bilməz mələk, şeytan... onu qandır.

Etmə tənbeh, mən kiçiyəm. Görmə eybim, hələ çiyəm.
İkiüzlü, ondilliyəm, məni sağalt, məni yandır.

Keç suçumdan, taqsırımıdan, qıl nəvaziş, oxşa məni.
Xəcalətim zərurətdən, üzrüm bəlkə qəzadandır.

Hər varlığın üzərində həlak, ölüm damğası var,
Ölməz, vacib bircə sənsən – kainatı yaradandır.

Mənə elə nişan ver ki, tapa bilim nişanəni,
Yox, yanıldım, keç suçumdan, Xaliq axı binişandır.

Sənə səcdəm sayəsində çarpır, hələ sağdı qəlbim,
Bu səadət ucbatından varam, varlıq cavidandır.

Mən çarmıxa çəkilməşəm öz əlimlə öz cismimdə,
Xilaskarım əgər varsa, tək özünsən, tək Yəzdandır.

Ulu həzrət, mənə barı bircə kərə yetir diqqət,
Dərd ümmanı ürəyim də görsün bir yol şadimandır.

Nizaminin səhvi olsa, heyrətlənmə, əfv et özün,
Kimsə qaçıb qurtulamaz, tale özü hökmrandır.

İlk nəfəsin sevincini mənə özün bəxş etmişən,
Son nəfəsdə üstümdə ol, ölməyimə haqq qazandır.

Zıncırovlar zıncıldadı, budur, yola düşür karvan.
Sən bu qədim düşərgədən can mülkünə yönəl, ey can!

Çalınan zəng öz naləndir – karvanına ulu başçı,
Sən bu karvan zəncirində zəng səsinə həmdəm, hayan.

Oyuncaqsan, nə qədər ki sən bir qapı cəftəsisən,
O zəng kimi nalə çək, get, istəmə, ya istə aman.

Bu vadidə təhlükə var, buna görə inləyir zəng.
Bəs bu cəftə neçin inlər? İçi boşdur, özü nalan.

Dörd sədalı zəng üzürlü, cəftə ondan üzürlüdür,
Ürəyinin yoxluğundan çəkir nalə, qılır əfqan.

Dörd hərfdi “cahan” sözü... qoy üstə dörd barmağını.
Yerdən göyə məsafə də dörd barmaqdan kəmdir, inan.

Cahan səni puç etməmiş, sən cahanı puç bil, çəkil.
O, üstündən xətt çəkməmiş, sən üstündən xətt çək əlan.

Çək dünyadan gözünü ki, səni cahil bilməsinlər,
Ağır olsan, ağır zəncir açılmaz əl-ayağından.

Ağaların libasına zinət olan hər nə varsa,
Təbəssümlə bir əl yellə ona, ayrıl bu dünyadan.

Səadəti cahanda yox, dində ara... çün bu bağda
Yusif köynəyinə oxşar nə ətir var, nə ərğəvan.

Boğ şəhvəti, dinə güc ver... üzərliyin, udun külü
Azsa, demək, rayihəsi vurur səni lap uzaqdan.

Bilik bizim darğamızsa, tamah onun qonşusudur,
Sağdı Rüstəm, amma durur hələ ağ div, Mazandaran.

Yürü hikmət yolu ilə, qovuş qeybin çeşməsinə,
Eyib, qüsür axtarmasan, min bir hikmət qavrayarsan.

Həm fələyin ulduzlarla ünsiyyəti xoşagəlməz,
Həm də yerin təbiəti insanlarla uyşmayan.

Əgər Qurana əl bassan, ulduzlardan qurtularsan,
Quran Mehdi beşiyidir, Mehdi-sahib axir zaman.

Hər nə Quran dəzğahında toxunmayıbsa, rədd elə,
Hər nə deyilsə imandan, qov, kənar et astanandan.

Köhlənini Tanrı əmri, peyğəmbərin şərillə çap,
Tanrı nə cür söyləmişsə, qurulmuşdur o cür cahan.

Şəriət bir xidmətçi tək hazır durub qarşındaca,
Təmənnasız qula qul ol, sən də çalış kannan, başnan.

Dünya-möhnət burulğanı... gözün, könlün varsa, yatma.
Burulğanda mürgüləmək aman vermiş kimə, haçan?

Bu gəmiyə minmisənsə, gecə-gündüz ayıq davran,
Yalnız ayıq davranışla qalxır yelkən, səpmir sükan.

Sən insansan, mələk qəlbi, div xisləti sənle əkiz...
Nədən səndə nişan varsa, o surətdə olacaqsan.

Eyni insan övladını neçə rəngdə görmüşük biz,
Bir dəmirdən nal kəsilir, o birindən süngu, qalxan.

Hər bir qara hindlinin də öz nəsəbi, öz yolu var:
Biri oğru, biri doğru – Haqqa keşik çəkən arslan.

Yer xalçası – qanlı bir test, bic doğulmuş nəfsin də – şam.
Nə vaxtacan xizəran tək o xalçanı mıxlayasan?

Sən göy rəngə meyl eləsən, qalxar başın fələyəcən,
Qırmızı, ya sarı umsan xəzan kimi kül olarsan.

Cəm halında müşk ahunun göbəyində, dar kisədə...
Yayıldımı, ipək olur, tirmə olur ona yorğan.

Tozlu xirqə geyənlər var, qəlbi səhər, beyni Günəş.
Evdar qadın kül altında köz saxlayar zaman–zaman.

Fələk damı sakininin geyindiği göy olsa da,
Arpa cadı, göy–göyerti əskik olmaz masasından.

Bu nəsihət vacibdir ki, zərlə insan ulu olmaz,
Yüyürməklə keçir artmaz, ibrətlidir bu söz, dastan.

Sarı qızıl yaranıb ki, bəxş edəsən insanlara,
Sarılığı sevirənsə, buyur, bağda bol zəfəran.

Bərbəzəkdən bir fayda yox... qızıl tapsan ver möhtaca,
Ömrün boyu qızıl kimi həm qoca ol, həm də cavan.

Nə qədər ki, sür–sümüyün dönüb sürmə olmayıb, qalx!
Şəriətin torpağıyla sürmələyib hümmət qazan.

Cilov çəkən qul olmamış, daşı sultan damğasını,
Xəlifənin həlqəsini öz boynunda güc, qüvvə san.

Boyun miğfər daşmalı, budsa damğa... Bu səbəbdən
Boyun əti dadlı olur, köklük buda gətirir can.

Göz alması – səma... bir cüt qara gövhər işıq alır
Səlcuqlular hilalından, Abbaslılar bayrağından.

O bayrağın göz qarası qoy heç vədə əskilməsin,
Əskilərsə ağ rəng, nə qəm, söküləcək onsuz da dan.

Qoy qaradan ağa qədər hökm eləsin bu qara rəng,
Bu qaranlıq sayəsində zənci belə şad, xuraman.

“Sultan!” demək nəyə lazım? Səndən betər quldu sultan.
Ona qul ol... sultanlara tac verəndir o hökmran.

İstəsən ki, o dünyada əzizləsin ağan səni,
Bu dünyada qullarını sev, əzizlə bəri bağdan.

Bir yazığın saçlarına sən əl çəksən nəvazişlə,
Məzarına günəş doğar, qiyamətdə odlanmazsan.

Olma zalim, çün tərkinə ədaləti bağlamışlar.
Adilliyi bacarmasan, barı zülmü saxla, dayan!

Ölkə düşmən kəsiləcək zalimlərə qiyamətdə,
Bir quyudur alçaqların yolundakı hər nərdivan.

Mələk səni şeytanlardan xərək alan tanısn qoy,
Heç bir kəsin çörəyinə olma bais, az havalan.

Bir içim su, çörək üçün hər ayağın tozu olma,
Gör nə günə saldı fələk, Adəm ilə Hüseyni an.

Cülab, şərbət olsa belə, özgə arxdan su içmə sən.
Göz çək özgə çörəyinin hətta ayə naxışından.

Hümmət şiri ol, ye ancaq öz əlinin qazancını,
Ovla... çölün heyvanları mehman gəlsin sənə, mehman.

Gör hardadır gücsüzlüyün, əl çək “Mən! Mən!” deməkdən... ey
Dünən kölə, bu gün əmir, bayaq xəstə, indi loğman.

Gözlərində yaş qalıbsa, ağla, qorxma naziklikdən,
Mirvarini seçmək üçün nazik sapı seçir insan.

Qaldır məzar pərdəsini, gör zamanın əvəzləri
O pərdənin arxasında nə gündədir... düşün bir an.

Nuşirəvan qafasında ətək-ətək qum, daş-kəsək.
Yəzdgürdün çələngində xırman-xırman qaratıkan.

Daş bağa tək zireh geysən, balıq kimi pullansan da,
Sən də bir gün bu çovğunda qalxanını tullayarsan.

Bu göy beşik altında sən çocuq kimi gəzmə, sakın,
Dayə deyil, əjdahadır qarşındakı namehriban.

İlan yatır kafur üstə, əjdaha da xəzinədə
Kafur saçlı çal kaftarın gəl baş çıxar oyunundan.

Di gəl qorxma oyunbazın möhrə-möhrə daşlarından!
Əlində həm sapandı var, həm gərilməş qövs-kaman.

Kor zəmanə görə bilmir mən gözlərin sevinciyəm,
Nə qəm, şadam zəmanənin gözlərinin korluğundan.

Fəzli inkar edənlərin gözlərinə qoy ağ gəlsin,
Bu cür məlun köpəklərə sür-sümük də çoxdur, inan.

Mən Gəncədə günahkar bir keşikçiyəm xəzinəmə,
Yəməndə suç bağıslayan, Xütəndə qandan qurtaran.

Göz yaşınla dəstəmaz al, şərbətin də – ağız suyun.
Təşnəliyə tab et, könül, nə qədər ki bu yurddasan.

Nə qədər ki daşda qalıb... gümüş almaz qiymətini,
Nə qədər ki sədəfdədir, dəyərsizdir inci, mərcan.

Otuz yaşlı, ey Nizami, vaxtdır, çəkil bir guşəyə,
Mən verdim öz öyüdüümü, necə qansan, eləcə qan.

Nə vaxtacı deyəcəksən: – Ey Kəbə, mən xidmətçinəm,
Çağırmaıyb... getməmişən, barı xidmət qıl uzaqdan.

Vaxtı gəlmiş fələyin zərləri heyrətdə olar,
Tutular xanələri, pərdeyi-zülmətdə olar.

Gündüz ilə gecənin xətti olan ağla qara
Sənlə mən əmr eləsək, görkəmi zinətdə olar.

Su sızır kürreyi-ərzini bütün ətrafından,
Parlayır al Günəş altında hərərətdə olar.

Möhləti var hələ bu dövr eləyən çərxi-fələk
Aləmin dörd yanına seyrü-səyahətdə olar.

Nola yüngül dolanaydı başımız üstə fələk
Yüngül olduqca dəyirman daha rahətdə olar.

Öküz üstündə durur çünki bizim Yer kürəsi,
Hər nə tiksən dağılar, burda min afətdə olar.

Pəncələşsə fələyin şiri ilə yer öküzü,
Varmı onda bu hünər, sonra müsibətdə olar.

Qorxuram xain ürəklər doludur aləmdə,
Öküz üstünlük edər, şir də xəcalətdə olar.

Hər zirək quş uca bilməz bu yaşıl göylərdə,
Çox göyərçin bu yaşıllıqda əsarətdə olar.

Xızr tək tərək elə Bağdadını bu dünyanın,
Ayağın Dəclə üçün körpü ləyaqətdə olar.

Sən bir Allah ilə ol, aləmi sel bassa belə,
Bir tükün də elə zənn etmə rütubətdə olar.

Eylə ol bircə dəfə bu fələk ümmanında,
Ta ayaq lövbər olub təslimə adətdə olar.

Doğruluqla yeri ki, sərv tək azad olasan,
Tərəzi arpa qədər müşk ilə nikhətdə olar.

Eylə tərən ki, yalançı deməsinlər adına,
Doğru olsan adın hər ölkədə şöhrətdə olar.

Elə rəftar elə dünyayə inandır özünü,
Yalanın olsa da, dillərdə sədaqətdə olar.

Din evində Ömər in ədlini sən tazələsən,
Div sənə dəyüşə nəylə cəsarətdə olar?

Əfi zümrüdə baxıb gözlərini kor eləyər,
Qurani dinləyib iblis fəlakətdə olar.

Xəlil addımı ilə sən yolu təslim elə gəl,
Onda quldur dəyişib düzlüyə hörmətdə olar.

Hay-haray eylə, təpik vur ki, o qafil ürəyin
Oylə yatmış ki, oyaq bir də qiyamətdə olar.

Qübbə olmuş çox uca, əsla səsə səs verməz,
Səsinə bilmə ki, Səncər səsi qüdrətdə olar.

Hər ürək ki, çəkə ah, tapmaz o, Musa odunu,
Xıız tək hər su içən sanma kərəmətdə olar.

Dürr verərmə acı dərya suyu içməzsə sədəf,
Bir gövhər çün nə qədər qeyd ilə möhnətdə olar.

Gövhərindən bu qara rəngi qov, ey pak gövhər,
Bir böcək nur saçaraq gör nə ziyafətdə olar.

Sən uçub getsən əgər yeddi sütun göylərdən,
Günəşin süfrəsi ətrilə təravətdə olar.

Fikri buymuş fələyin başını çövkən eləsin,
Bədəni top edərək baş kimi xidmətdə olar.

Xidmət öyrən, kim əgər xidmətə baş qoşmuşdur,
Get-gedə yüksələrək rütbədə, xidmətdə olar.

Darğa insaf eləsə, onda əmir mülkü alar,
Ədl göstərsə əmir şah cəlalətdə olar.

Qan içən olma çox, aləmdə ömrün az olsun,
Çox yeyən çox yaşamaz, axırı zillətdə olar.

Kömək et aləmə, aləm də sənə yar olsun,
Dostun olmazsa, həyatın da fəlakətdə olar.

Sən ipək ver barama qurdu kimi hər nə yesən,
Ağzının şirəsinə şah tacı həsrətdə olar.

Elə iş gör, nəfsin ta ki, nabat şaxı ola,
Nəfsini qoyma sənubər kimi şiddətdə olar.

Sən cavanlıqda çalış nəfsini öldür ki, ilan
Qocalıb əjdaha olduqda xəsarətdə olar.

Ta ki düşdün bu yola, hər zaman anbara dən at
Ki, çəmən bircə dənə otlar da dövlətdə olar.

Ordu lazımsa, çörək ver, çörəyi olsa əgər,
Ordu sahibi olar qarışqa, həşmətdə olar.

Dağıdıb ölkəni qan içməyi məzlumların,
Aya çil düşdüyü vaxt Gün də zəlalətdə olar.

Vay o gündən ki, dura cuşə gələ məzlumlar,
Hər tükün xəncər olub sənə ədavətdə olar.

Həç kim etməz sənə insafi iki aləmdə,
Təkcə insaf sənə burda zəmanətdə olar.

Bəhmənin qollarını əjdaha bölmüşdür iki,
Burda heydər biləyiylə o, əziyyətdə olar.

Sən də Davud kimi nazikürək ol mumlar tək,
Poladı alsan ələ, o da mum adətdə olar.

Təbin övladı əgər təbpərəst olsa nolar,
Anaya körpə uşaq mehrdə, ülfətdə olar.

Üləma kuyinə yollan, yürü sən İsa tək,
Fələk əmriylə darın minbər nisbətdə olar.

Bəd fal açma, keçəcək, durmayacaq ulduzlar,
Burda ulduz nə edər, gör o, nə surətdə olar?

Yoxluq üstünə qədəm bas, əlini varlığa çək,
Ta bu tağ altda işin daim əmanətdə olar.

Ta ki öldün, bu təbiətlə tutuşdurma, dayan,
Özgə cür olsan, işin özgə əlamətdə olar.

Kim ki burda qul olub, orda o, sultan olacaq,
Kim ki sərtidir burada, orda o, zinətdə olar.

Bu Günəş sabuna bənzər fələyin təştində,
Ruhların paltarı ondan bu təharətdə olar.

Mən bu sabunla yudum əllərimi dünyadan,
Sən yumursansa, yuma atın əziyyətdə olar.

Ey Nizami, başını dairəsindən fələyin
Tez çıxar, yoxsa dilin sonra şikayətdə olar.

Bəş dəfə təblini döy, indi köç avazını gəz,
Ta ki söz mülkü sənə bağlana, şöhrətdə olar.

Kimiyadır söz özü, bəxtin açar xəznəsini,
Torpağa düşsə də o, zər kimi qiymətdə olar.

Əyildi bel bu çəməndə qocalıqdan nə təhər,
Bu gün həyat budağından deyin, görüm nə bəhər?

Nə kölgə var ağacımda, nə turş bir meyvə,
Tökübdü meyvəsini yelləriylə hadisələr.

Bu əyri qədli fələklər qazır məzar mənə,
Bəyazı saçlarımın eylər əcəl haqda xəbər.

Həmişə nafə verər müşki-tər amma nə əcəb,
Doğuldu nafə mənim müşki-tərimdən bu səfər.

Ağızda düz iki sap inci, gövhərim vardı,
Zəmanə zülmü dağıtdı, töküldü o gövhər.

Dağıtdı mücrüdəki gövhərimi ulduz tək
Gələndə qəm şərqindən yeni ulduzlu səhər.

Yetişdi ömrə sona, istəyirəm bayquş tək
Fənaya doğru bu virandan edim mən də səfər.

Əyildi qədd, başım torpağa mail oldu,
Mənəm ismət bağının tingi ki, xoş meyvə verər.

Əyildim eyləməyim üstümü qan ilə ləkə,
Gözümlə qan saçıram qanə boyandıqca cigər.

Ağardı saç, başıma sanki qalın qar yağdı,
Vücut çardağı uçaqla görrəm indi xətər.

Başında bir qalanın qar olarsa su tökülər,
Odur ki, yaş axıdır bax bu nigaran gözlər.

Zəiflik öylə edibdir, sürüyüb kölgə kimi
Çəkərsə kimsə əgər yerlə, məndə görməz əsər.

Cahanda kimsə məni ondan ötrü yad etmir,
Bu halla söylə, zəif bir vücud nə yadə düşər?

Əyildi qədd kaman tək cahanda gör nə sayaq,
Çəkəndi tiri-əcəldən, önündə tutdu süpər.

Səmayə doğru necə ruhum eyləsin pərvaz?
Bu qəmli, alçaq olan yerdə sındı balü pər.

Ümid meyvəsini tökdü cahan bağında,
Dağıtdı hər tərəfə hər dəm o daşlar, yellər.

Tökəndə meyvəsini dik dayanar daim ağac,
Əyildi qamətimin tingi ta ki, tökdü səmər.

Yox oldu baş iki çiyinim içində biryolluq,
O, əcəl xəncərinin qorxusundan etdi həzər.

O dostlar eşqi ilə hey bu zəif gözlərdən
Süzüldü çöhrəmə yaş, çünki gəldi vəqti-səfər.

Zəiflik aldı məni, hüzn evində yurd saldım,
Dedim ki, astanadan keçmə çətinlik törədən.

Mənəm bu səhfədə son kəlmənin axır hərfi,
Nə məna məlumum oldu, nə də ki, bəlli cər.

Bayazı fərq eləmir gözlərim qaradan heç,
Yanağım Ay ilə Gün tək əgərçi şölə çəkər.

Keçibdir ömr, həyatım günahə sərf olmuş,
Odur ki, gördü xəcalətli məni bu ellər.

Düşübdür əllərimə əsməcəli titrətmə,
Sevinc badəsini burda nuş edim nə təhər?

Qonaqdır indi yanımda əcəl, nə çarə edim?
Həyatdan özgə şeyi məndən istəmirsə əgər?

Şirinlik almadı ağızım həyatda bir ləhzə,
Südümlə şəkkərim ağızımda daddı təkçə zəhər.

Həyat mənzilinə indi vida eyləyirəm,
Əyildi qədd, məni ağışa çəkmək istər.

O qədər düşmüşəm əldən ki, hər an qorxuludur,
Bədəndə üzvlərim parçalanıb özgələşər.

Mühasib əlləri tək mən yığıla-qalxa daha,
Təəccüb eylə ki, illər sayıram şamü-səhər.

Bu bağı istəmirəm abü-həvasıyla olam,
Yetişi Xızr suyu, İsa dəmindən də zərər.

Gözümdən axdı bulud tək sular həsrətdən,
Cavanlıq ötdü yaman tez, dalınca qaldı nəzər.

Cavanlıq itdi əlimdən, yox oldu yollarda,
Bu əyri qəddim ilə göz onu yerlərdə gəzər.

Etimad eyləməsəm kölgə kimi divarə,
Bu halda durmağa hardan tapılar məndə təpər?

Ətirlə, rəng ilə aldatdı məni tifil kimi,
Zəmanə aldı mənim gəncliyimi burda hədər.

Sevinc mülkü verir müjdə eyş-işrətdən,
Qulaqda ağ tüküm amma yetirdi özgə xəbər.

Cahanda hey yığıla-qalxa ruzi axtarıram,
Ağıl deyir ki, qarışqa necə gör danə çəkər?

Zəmanə hadisələr daşını yağdırdı yaman,
Nə qədər qoydu qala çərx məndə, nə gövhər.

Hünərlə fəzlimi hər eyb gəzənlər dandı,
Betərdir onlara hər eybdən indi bu hünər.

Mənim ki qəlb evimi nurə qərq edib ürfan,
Bu əyri qəddimi etmiş özünə halə qəmər.

Həmişə düşdü düyün işlərimə minlərlə,
Bu yolda hansı cəhətdən üzümə bəxt gülər?

Bu dövr gülşəni içrə məni bax yıxmaq üçün
Ayağım üstünə göylər həmişə balta çəkər.

Cahanda yox xəbərim surət ilə mənadan,
Könüldə, gözdə görünür bunlardan əsla əsər.

O qədər var günahım, hətta cəhənnəm əhli
Yanında görsə məni tez durub kənar gəzər.

Günah bağçasının əyri qədli tingi mənəm,
Zəmanə hey qurudur, yandıra məhşərdə məgər.

Həmişə səhv, xəta hərfi, kəlməsi ancaq
Qələmlə yazdı qəza səhfə-səhfə hökm, qədər.

Bu hərfi silsə silər gözdən axan tövbə yaşı,
Qəzayə tabe deyildir nə fayda burda qədər.

Bu yerdə hökm qəzanındır, əlimdən nə gəlir?
Keçirsə hər nə xəyaldan, mənəm ondan da betər.

Günahla ömrü keçirdim məni kim öldürsə,
Ağıl müftisi eylər qanımlı burda hədə.

Odumla cuşə gələr çərxi-fələk ümməni
Zəbanə çəksə əgər köksüm altda atəşlər...

Odur Kəbə sultanı yeddi ölkə təxtində,
Qara çətir başında, yaşıl diba əynində.

Dördkünc, uca təxtində Xosrovlar tək əyləşib.
Həlqəsinin pərgarı göylər dairəsində.

Ərəb əndamlı türkdür, hər gün min könül ovlar,
Ənbərdən qara xal var nurlu, ağ çöhrəsində.

Xalı tək olduğundan dərd də, bəla da tək-tək,
Qarı həlqəsi kimi daralmış, azdı fitnə.

Tərəzisi qızılın saflıq ölçüsü olmuş
Arpa boyda qüsurlu daşının çəkisində.

Müşkü ipək içində saxlayırlar, qaydadır,
Müşk xalı gizlənilib yaşıl ipək içində.

Yolunda ehkəmçilər “ləbbeyk” nərəsi çəkir,
Necə ki çəkəcəklər məhşər kəşməkəşində.

Gümüş navalçasında kövsərin şirin suyu,
Tüba şaxələnidir sütununun çiynində.

Gəmiçilər yelkənsiz, lövbərsiz qalar bəlkə
Sükanı bərk tutmasa o, dünya gəmisində.

Hündür divarı – xətkəş, mehrabı–paytaxt olub
Altı yön pərgarına inayət cədvəlində.

Torpağının göbəyi saçır ərzə rayihə,
Min–min könül saflaşır ehramının dibində.

Daş xalçası üstündə qartal kimi oturmuş,
Üzərindən uçmamış hətta bir göyərçin də.

Ulu Tanrım, macal ver Nizamiyə, ölməmiş,
Ürəyim dağa dönsün onun ziyarətində.

Hayqırım ki, min şükür, ey Kəbənin sahibi
Kəbədən ətir saçır şahlığın da, ədlin də!

Təxtdə Kəsradan üstün, at belində Səncərdən,
Gözü var onda min–min Kəsranın, Səncərin də.

Dövlət öz əlindədir, ordular öz əlində,
Odur ərzin – Darası, Nüsrət əd Din Bişkin də.

Məlik şah oğlu Mahmud, Firidun oğlu Cəmsid,
Müzəffər oğlu Mənsur, Məhəmmədəli Bəkir də.

Ulduzlar içrə Günəş, fikirlər padişahı.
Dövlət öz əlindədir, ordular öz əlində.

Firiduna bayraqdaş, İskəndərə rütbədaş,
Tacidarlar başçısı, şəhriyarlar fəvqündə!

Sayəsində rəiyyət coşğun əməklə məşğul,
Dövlət, əmin–amanlıq, sülh onun kölgəsində!

Dostlara qızıl səpir bahar yağışları tək
Düşmənlərlə çarpışır şir tək yeri gələndə.

Kiminsə ağ bəxti var, kiminsə bəxt ulduzu,
Odur bəxti açan da, parladan Ülkəri də.

Qeyzi, qəzəbi coşsa, xaqan təxti titrəyər,
Qeysər tacı dağılar... tufan yatır zəhmində.

Lütfü gülsə, gözəllər bəzək, çələng aparar,
Şahlar çatar sərvətə səxa xəzinəsində.

Xidmətindən qaçanın boynu keçər kəndirə,
Ya da qolunda qandal yatar zindan güncündə.

Çıxdı fikir taxtına, yalnız onda inandıq:
Bir şəxs iki aləmi yaşadarmış özündə.

Ey xəzinələr saçıb düzü dağa döndərən,
Ümman bircə damladır səxavətin önündə.

Sayəndə zülmün cismi üzülüb çöpə dönmüş,
Ədalət şaxələnməmiş sənin himayətində.

Zindansız, qandalsız da yıxar düşməni qeyzin,
Oxsuz, qılıncsız belə ölürlər nifrətində.

Əsrin nərduxtasında zəri sərrast atırsan,
Rəqibin yolu bağlı – altı xanəsi səndə.

Şahın qədəmlərinə nə qədər inci səpdim,
Nə daş görüdü, nə zər, heyhat, tərəzisinə.

Nizami töhfəsini rədd etmə, ey ulu şah,
Min-min xəzinə heçdir sənin töhfən önündə.

Bu qara, ağ aləmdə hər gecən gündüz olsun,
Gecən gecəndən üstün, gündüzün gündüzündən.

Uca şahlıq təxtində daim gəncleş, yaşıl qal,
Aləm Tanrının olsun, bəşər sənin hökmündə.

Ağlın gözü işıqlanmış qəlb evinin ırağından,
Yaxşı olar bu nurilə gizli xəznə axtarasan.

Xəznə tapmaq istəyirsən sındır canın sütununu
Ki, xəznələr asanlıqla ələ gəlməz, anla bunu!

Əgər xəznə ilanısan, halqa olma qapıda sən,
Viranlıqdır xəznələrin şahmarına əsil məskən.

Səhv elədim, ilan olma, lap cənnətin ilanı da,
Ki, haqqında pis söz yazıb, verməsinlər səni bada.

Əgər cənnət istəyirsən, özün parla gövhər kimi,
Gecələri işıqlandır öz nurunla qəmər kimi.

Gecə Ay tək oyaq ol ki, sirlər əyan olsun sənə,
Əgər aləm görənlər Aysan, ya da şahsan bu aləmə.

Ancaq gecə mövcud olar səfalı üz, ayıq ürək,
Zülmət içrə həyat suyu və al yaqut tapılan tək.

Yaxşı olar ki, qarının öz xoruzu ayıq ikən,
Səltənətin ov qırğısı yatmış ola səhər erkən.

Mərdşən əgər süfrəndə sən qida elə öz qanını,
Çünki əzəl ana qanı bəsləmişdir bu canını.

İstəyirsən əgər balıq, quşla dolsun sənün süfrən,
Yolçu olma, ibrət götür Süleymanın zənbilindən.

Bu divlərin cövrünü sən çəkəcəksən, de nə qədər,
Zəngilər tək yaşa daim, Zənganlıya salma nəzər!

Özünə ad qoyanda da toxucu qoy, dəmirçi yox,
Dəmir yonsan heç olmasa açar düzəlt, nəinki ox.

Bu açarla zindanı aç, zəncirləri qır yerə at!
Bu açarla zindanları qıfıllayıb şadlıq yarat!

Elm oxuyla ovla əgər istəyirsən təmiz şıkar,
Elm ilə ov şıkar elə, ov itilə nə işin var?

Göydə fələk tərəzisin bir arpa da çəkə bilməz,
Yerdə əyar varındırsa, o tərəzi kara gəlməz.

Məşəl yandır əlinə al, gecə yola çıxan zaman
Ki, məşəlsiz, qaranlıqda yeriməyə yoxdur imkan.

Güman etmə dənizlərdə gəminə bir ziyan dəyər,
Tufanlardan qorxu olmaz “Allah kərim” desən əgər..

Dənizdə bir qorxu görsən, kişi kimi hümətli ol,
Tələsərək ləngər salma, hər vuruşda cürətli ol!

Muradına müxalif bir külək əssə, düşmə ruhdan,
Bu küləyə qarşı durub, qələbə çal ona hər an...

Biçarə o kəsdir ki, onun yox yarı,
Yarsız olanın çətin keçər rüzgarı.
Bu bir neçə gün ömür tapılmaz bir də,
Varsa ürəyin, qoyma gedə dildarı.

Dünyada ədalətlə zəfər tapmışlar,
Zülm ilə bu dünyada zərər tapmışlar.
Hər yerdə paxıllıq hünəri danmışdır,
Mərdlər eyb örtüb də, hünər tapmışlar.

Aləmdə sənin qəddinə bir tay olmaz,
Dünyada o qaş-göz kimi ox-yay olmaz.
Can vermədi könlüm görüb ənbər zülfü,
Qəlbimdən axan qan necə bəs çay olmaz!

Bilməm niyə lütfündən əlamət yoxdur,
Sadiq qula bir zərrə kəramət yoxdur.
Eşqinlə sənin qəm çəkirəm, aşkardır,
Şadlıq çəmənindən bir əmanət yoxdur.

Bil, qaçma, a dərviş ürəyim, bir kərrə,
Yaxşıyla yamandan üz çevir bilmərrə.
Vardırsa əgər səndə düyün bir tükə,
Yox faydası saç buraxmağın bir zərrə.

Dilləndi İraq pərdəsi, ey yar, yatma,
Saqi dolanır məclisi, dildar, yatma.
Boş durma, sabah açılmağa çox vardır,
Qablarda, tuluqlarda badə var, yatma.

Bir ud kimi can yanar bizim manqalda,
Qanlar saçar o, dövr çatan tonqalda.
Olsaq da uzaq, biz keçərik könlündən,
Biz dosta fədayıq, sən özgə əhvalda.

Baxmır necə gündəyəm, könül şeydadır,
Olmaz mənə layiq o hüsn, peydadır.
Yetməz sənə Keyqubad ola, ya Xosrov,
Divanə mənəm, başda bu nə sevdadır?

Dərdinlə sevinc tarlama düşmüşdür nəm,
Döymüş məni qəm yumruğu möhkəm-möhkəm.
Şadlıq necə eyləyim? Könül şadlanmır,
Ya qəm necə çəkməyim? Məni basmış qəm.

Etmirsə vəfa, ömrə amansız rüzgar,
Sən yaxşılıq ək ta nə qədər ömrün var.
Bir halda ki, heç kimsəyə qalmır dünya,
Barı qoruyun, inciməsinlər dostlar.

Hər kim ki düşər qəm, bu qəmdən dinməz,
Tənha çəkilən qəm od olar, heç sönməz.
Bağçanda açan qəribə bir güldür bu,
Nə rəngi görünməz, nə ətri gizlənməz.

Ey göz, necə görmədin ki, canan getdi,
Gördü məni ağlar, necə xəndan getdi.
Tutdu ürəyim can ətəyindən, can ürək,
Yar silkib ətək, gör nə xuraman getdi.

Eşqin meyini daddım əyan dərindən,
Gördüm nə qədər yaxşı-yaman dərindən.
Bezdim, nə deyim qəminlə şirin candan,
Gəl sorma nələr gördüm, aman, dərindən.

Bir söylə, o dürr danəsini, ey dildar,
Ağzından alıbdır, kimə vermiş rüzgar?
Bənzər ki, onu apardı dərya səmtə,
Göstərdi, dedi: – Dürr anadan böylə olar.

Dedim ki, sözüüm sənə şəhadət versin,
Eşqində mənə Tanrı dəyanət versin.
Yar söylədi: – Arzun bu duadan nəymiş?
Vəslin – dedim. O dedi: – Qoy əlbət versin.

Mən yetməmişəm indi ki, bir dildara,
Bihudə dolannam, gəzərəm avara.
Ağlar, yazaram müdam cigər qanımla,
Aləmdə mən öz halımı hər divara.

Fəryada yetən varımı, etsəm ah, əfğan,
Səbr etsəm, ömür keçib gedib, mən pəşman,
İşlər nəfəsim tək səni yad etməklə,
Qoymuş hamını istəyə nakam dövrən.

Ney söylədi: – Çox oldu yerim torpaqlar,
Bir gün məni kəsdilər qələm barmaqlar.
Min zərbə yedim cahanda mən hər kəsdən,
Etsəm çox əgər nalə, buna üzrüm var.

Ey kaş ki görəydi o yarı insanlar,
Dərk eyləyə aşıqləri ta bir onlar.
Əldən gedələr, tərkd edələr aramı,
Ta gülməyələr aşıqə zinhar, zinhar.

Yorğunca, zəif dərviş etsə ah, əfğan,
Dünya dağlar, qalmaz əsla şah, xaqan.
Yoxsulluq ilə yaxşı olar yol getmək,
Durduqca verir taxta, taca şah meydan.

Ey yel, sən ona dərdimi pünhan söylə,
Qəlbimdə olan yangını tufan söylə.
Amma elə et könlü olmasın qəmgin,
Söz sal, arada danış nagahan söylə.

Rəngim sarıdır, rəhm yox o dilbərdə,
Eşqindən onun düşdüm əlacsız dərdə.
Axşam məni o yolda vurdu çiyinlə,
Allaha şükür, qalmaq arzumu yerdə.

Soldu gül üzüm, saraldı, bax, dərdindən,
Qatlandı belim, əyildi, ah, dərdindən.
Sındırdı məni ayrılığın illərlə,
Üstümdə nə baş var, nə papaq dərdindən.

Yatmış, onu Yarəb, nola bidar eylə,
Hüsnün camının məstini hüşyar eylə.
Ya bixəbər et, bilməyim əslində kiməm,
Yaxud onu halımla xəbərdar eylə.

Qəlbim qoya, eyləsəm şikayət səndən,
Gör ki, nə deyər könül nəhayət səndən.
Sirr açmaq əgər olmasa bu, barəndə,
Eylərdim axır yaman hekayət səndən.

Sən qəlbimi söylədim pərişan etmə,
Bir busə yetir, qəlbimi al-qan etmə.
Heyran elədi məni, utanmış gəldi,
Göstərdi ləbi, dedi: – Bir dayan, etmə.

Olmuş yanağın müşk, saçın qan, ey mah,
Bir söz demərəm, dəlilsiz olsam hərgah.
Üz-müşk, hələ nəfədə qalmış ancaq,
Zülfün ucu-qan, çıxır nəfədən gah-gah.

İşrətdə idim dünən şirin bir dillə,
Toz qonmamış üstünə təzə bir güllə.
O bağladı zülfü boynuna kəndir tək,
Boynum ona bağlandı haman bir tellə.

Hüsn ilə üzün göydə bir Aydır, parlaq,
Tövbəylə günah oldu o üz, zülf ancaq,
Bənzər o qara xətt gül yanağında,
Sanki Çinə bir dəstə zənci gəldi qonaq.

KİTABIN İÇİNDƏKİLƏR

Nizami “Divan”ından qalan incilər 4

QƏZƏLLƏR

Aşiqəm, əmrini ver aşiqi-nalanə, gülüm (<i>Tərcümə edəni C.Xəndan</i>)	13
Vəslin həvəsi ömrümü son anə yetirdi (<i>Tərcümə edəni Ə.Vahid</i>)	14
Gözüm aydın, gözümə surəti-canan görünür (<i>Tərcümə edəni C.Xəndan</i>) .	15
Hər gecəm oldu kədər, qüسسə, fəlakət sənsiz (<i>Tərcümə edəni C.Xəndan</i>)	16
Yenə tövbə evimi eşq xərab etmədədir (<i>Tərcümə edəni C.Xəndan</i>)	17
Sənsiz ölürem, nigar, tez gəl! (<i>Tərcümə edəni M.Dilbazi</i>)	18
Röyadə mən cənnət şamın can içrə rəxşan tapmışam (<i>Tərcümə edəni M.Soltan</i>)	19
Nə gözəl, nə xoş gəlibdir belə daimi qəmin, yar (<i>Tərcümə edəni C.Xəndan</i>)	20
Afərin hüsnünə, mən bir belə dilbər istərem (<i>Tərcümə edəni R.Nigar</i>) . .	21
Mənim tək köhnə bir dostu nəçin qəm-xar saxlarsan? (<i>Tərcümə edəni Ə.Vahid</i>)	22
Ay üzli nigarım, kimə mehman olacaqsan? (<i>Tərcümə edəni C.Xəndan</i>) .	23
Yaxşı bir söz degilən, ta şəkər ərzan olsun (<i>Tərcümə edəni S.Rüstəm</i>) . .	24
Hüsnünü gördükcə, dilbər, ruzigarım xoş keçər (<i>Tərcümə edəni M.Soltan</i>)	25
Xərab oldu könül mülkü, nigarım, eylə bir şəfqət (<i>Tərcümə edəni Ə.Hüseyni</i>)	26
Gecə xəlvətcə bizə sevgili yar gəlmiş idi (<i>Tərcümə edəni C.Xəndan</i>) . . .	27
Görün, önündə aşiqin şiri necə şikar edər (<i>Tərcümə edəni R.Nigar</i>)	28
Hüsnün gözəl ayətləri, ey sevgili canan! (<i>Tərcümə edəni M.Dilbazi</i>)	29
Ey nazlı mələk və şux dilaram (<i>Tərcümə edəni M.Soltan</i>)	30
Etdi qəmin, nigarım, ömrüm boyu əziyyət (<i>Tərcümə edəni Ə.Hüseyni</i>) . .	31
Sərxoşluq edən dövlət huşyar olacaq bir gün (<i>Tərcümə edəni Ə.Vahid</i>) . .	32
Pərvanə söndür şəmini, gəldi çiraği-canımız (<i>Tərcümə edəni C.Xəndan</i>)	33
Gecə keçmiş, mənə gəl bir məhi-taban ol sən (<i>Tərcümə edəni C.Xəndan</i>)	34
Gül camalın gülə dedi: – Dur, pərdə sal üzündən (<i>Tərcümə edəni C.Xəndan</i>)	35
Cavanlıq var ikən əldə, gərək qədrin bilə insan (<i>Tərcümə edəni M.Soltan</i>)	36

Kimdir deyil, deyirsən, indi cahanda bədbəxt (<i>Tərcümə edəni Ə.Hüseyni</i>)	37
Qoy sənə söyləsin, gözəl, aşiq öz hali-zarını (<i>Tərcümə edəni M.Soltan</i>)	38
Xoşdur sənin yolunda, ey dost, əziyyət, möhnət (<i>Tərcümə edəni Ə.Hüseyni</i>)	39
Könlüm sitəminlə canə yetdi (<i>Tərcümə edəni Ə.Vahid</i>)	40
Ey qibleyi-canım, dəxi meyxanədən əl çək! (<i>Tərcümə edəni Ş.Cəmşid</i>)	41
Mümkünmüdür məni qurban edəsən? (<i>Tərcümə edəni C.Xəndan</i>)	42
Ömrün boyu hal tutmağa sən etmədin adət (<i>Tərcümə edəni Ə.Hüseyni</i>)	43
Yol çətin, aləm qaranlıq – atını bir yanə çək (<i>Tərcümə edəni C.Xəndan</i>)	44
Sən könlümü almaq da dilərsənmi, a dilbər? (<i>Tərcümə edəni C.Xəndan</i>)	45
Dilbər, neçə bilsən, sənə bənzər nişanım var (<i>Tərcümə edəni C.Xəndan</i>)	46
Qəm yemə, bir yar var, axır sənə qəmzar olar (<i>Tərcümə edəni Ə.Hüseyni</i>)	47
Üzün müştəqiyəm, ey dust, nədən bir an görünməzsən? (<i>Tərcümə edəni M.Dilbazi</i>)	48
Saqi, nə yatıbsan, dur, mey ver ki, bahar gəldi (<i>Tərcümə edəni Ə.Hüseyni</i>)	49
Etmə gəl öz kamını bir böylə virandan tələb! (<i>Tərcümə edəni Ə.Hüseyni</i>)	50
Əziz elçi, könül yarı necədir? (<i>Tərcümə edəni C.Xəndan</i>)	51
Gördün nə bəla çəkdi başım eşqin ucundan? (<i>Tərcümə edəni C.Xəndan</i>)	52
Ey gözəl afətlərə sultan olan! (<i>Tərcümə edəni C.Xəndan</i>)	53
Diləyirdim mənə sən bir gecəlik yar olasan! (<i>Tərcümə edəni R.Nigar</i>)	54
Sənəm, ey gözün fədasi, bizə bir gətir səfa sən (<i>Tərcümə edəni C.Xəndan</i>)	55
Hər gecə tədbir görür könlüm sənə hicranına (<i>Tərcümə edəni M.Rahim</i>)	56
Baxsan cəməli-yarə, bir lələzar görərsən (<i>Tərcümə edəni C.Xəndan</i>)	57
Qöncə kimi min dərdə könül doldu cəfandan (<i>Tərcümə edəni C.Xəndan</i>)	58
Mənim ox qəlbimə dəymiş, gözüm pürxun, nədəndir? (<i>Tərcümə edəni M.Rahim</i>)	59
Sən hələ, bax, nocavansan, mən dəyişdim çox yaman (<i>Tərcümə edəni M.Dilbazi</i>)	60
O müşk tellərin sənə məzhəbi-dilbəri tutub (<i>Tərcümə edəni C.Xəndan</i>)	61
Dinlədi harda könül yarımızın söhbətini (<i>Tərcümə edəni M.Rahim</i>)	62
Fəxr elə yar ki, barını çəkirəm (<i>Tərcümə edəni S.Rüstəm</i>)	63
Ey nigarım, könlümü çaldın, füsünxan olma, gəl! (<i>Tərcümə edəni S.Rüstəm</i>)	64
Tanışdır gözlərim sən ilə canan (<i>Tərcümə edəni M.Soltan</i>)	65
Öz yaman halımı açdım sənə, diqqət verərsən (<i>Tərcümə edəni X.R.Ulutürk</i>)	66

Sən ey yüz min cana dinclik verən can (...)	67
Arpa qədər də tabım yox, a buğdayı üzlü nigar (...)	68
Ürəyimə yara vurdun öz əlinlə, gülə-gülə (...)	69
Ey uğurlu qasid, bir xəbər yetir (...)	70
Səni bağda görən güllər pərdə çəkdi üzünə (...)	71
Gözlərin gözlərimə xeyli tanış (...)	72
Sorursan halımı... sorma, əziz dost (...)	73
Həyatdan kam alan fəxrəndə yoxmuş (...)	74
Könlüm evi xarab olur, canım alan o can hanı? (...)	75
Sənin ətirli tellərin kəsib yolu, sağ, solu (...)	76
Dərd başdan aşib da canə yetdi (...)	77
Öylə şirin söz de ki, ta şəkər ərzan ola (...)	78
Xoşbəxt yaşa, qəm çəkməyə dəyməz (...)	79
Gör sənin ucbatından nələr gəldi başıma (...)	80
Qəm yemə, qəm əhlinin imdadına canan çatır (...)	81
Allah, Allah bax bu cür dilbər mənim olsun gərək (...)	82
A xidmət etdiyim gözəl, qazancım intizar olur (...)	83
Bu gecə yatmaq nədir? Ləzzət çəkək ta sübhədək (...)	84
Tutdu məni eşqin, sevdə məni çəkdi (...)	85
Alım səndən ürəyimi... düşünürəm dönə-dönə (...)	86
Yoxdu xəzinəm ki, saçım üstünə (...)	87
Baş apar, nazlan ki, mən nazın çəkim (...)	88
Ey sənəm, gözün fədası, bizə bir gecə səfa qıl (...)	89
Söndür şamı, pərvanə tez gəldi çırağı-canımız (...)	90
Ey gülü-xəndanımız, sərvə-xuramanımız (...)	91
Mən öz gəncliyimi sənə verdim, yar (...)	92
Sən, a bütün türkləri hindu qılan (...)	93
Gözlərinə and olsun, məndə yüz nişanən var (...)	94
Sən – bütün qızlardakı hüsnü tamam (...)	95
Bəlkə bir ləhzəni qurban edəsən (...)	96
Çaldı yenə qəlbimi bir gözəlin gözləri (...)	97
Gül surətə nəzər sal, ta gör də lələzari (...)	98
Apardın könlümü, canım da səndə (...)	99
Vermərəm can sənə mən, can alan olsan da, gülüm (...)	100
Qoşuldun mərdlərə, oldunsa mərdan (...)	101
Mənim dərdim böyük dastan... oxu dərmanım ol, ey dost! (...)	102
Həsrətəm cəmalına, ey dost, harda qalmısan? (...)	103
Hər cəlvəni Tanrım sənə əlan (...)	104
Hər gecə umar könül ki, bu gecə gələr baharım (...)	105
Sən görən deyiləm mən, sənə elə o ləlsən (...)	106
Qəmin kəm, ey gözəl, vardır mənim tək köhnə qəmixin (...)	107

Min sevincə dəyişməyəm uğrındakı bircə qəmi (...)	108
Günüm batdı, gəl, ay bədrim, bir anlıq gəl, amanım ol! (...)	109
Gəncliyimi sənə verdim, bu möhlətdən şirinsənmiş (...)	110
Sığar qəlbə, qəmin dünyaya sığmaz (...)	111
Harda ki adın çəkildi bir dəm (...)	112
Ey əhdimizə ən uca ünvan (...)	113
Mən kiməm ki, söyləyim: eşqim mənə mehman olub (...)	114
Harda ki sən varsan, qəmər gərəkməz (...)	115
Təəssüf, min təəssüf ki, təkəm dildarə möhtacam (...)	116
Gecə-gündüz çıraq əldə... gəzib bulmam da bir həmdən	116
Yüz Yusifi Kənanı (...)	117
Saçların dağınıqmıdır, aləmmi, ya karım mənim? (<i>Tərcümə edənlər Ə.Vahid, X.R.Ulutürk</i>)	118

QƏSİDƏLƏR

Mən – fikirlər ustadıyam, fəzilətim – bir ümmandır (<i>Tərcümə edəni X.R.Ulutürk</i>)	121
Mətlənin davamı	124
Zınqırovlar zınqıldadı, budur, yola düşür karvan (<i>Tərcümə edəni X.R.Ulutürk</i>)	127
Vaxtı gəlmiş fələyin zərləri heyrətdə olar (<i>Tərcümə edənlər Ə.Vahid, X.Yusifli</i>)	132
Əyildi bel bu çəməndə qocalıqdan nə təhər (<i>Tərcümə edəni X.Yusifli</i>)	136
Odur Kəbə sultanı yeddi ölkə xəttində (<i>Tərcümə edəni X.R.Ulutürk</i>)	141
Ağlın gözü – işıqlanmış qəlb evinin çıxarından (<i>Tərcümə edəni M. Soltan</i>)	145

RÜBAILƏR

1-29 (<i>Tərcümə edəni X.Yusifli</i>)	149
---	-----

Buraxılışa məsul: *Əziz Güləliyev*

Texniki redaktorlar: *Rauf Cəfərov*
Rövşən Ağayev

Tərtibatçı-rəssam: *Nərgiz Əliyeva*

Kompyuter səhifələyicisi: *Alianna Duxanina*

Kompyuter yığıcıları : *Bəsti Cəfərova*
Aygiün Məmmədova

Korrektorlar: *Pərinaz Səmədova*
Aysel Qarayeva

Yığılmağa verilmişdir 28.04.2004. Çapa imzalanmışdır 05.11.2004.

Formatı 60x90 ¹/₁₆. Fiziki çap vərəqi 10. Ofset çap üsulu.

Tirajı 25000. Sifariş 163.

Kitab “Şərq-Qərb” mətbəəsində çap olunmuşdur.

Bakı, Aşıq Ələsgər küç., 17.